

در سال آبی مورد بررسی، تعداد سدهای مخزنی کشور که دارای آمار روزانه بهره‌برداری می‌باشند ۱۶۳ سد با حجم کل ۴۸/۰ میلیارد متر مکعب بود. موجودی آب این سدها در پایان سال آبی مذکور حدود ۳۹/۴ درصد از کل حجم مخازن این سدها بود که نسبت به پایان سال آبی قبل ۴/۰ واحد درصد کاهش یافته است.

جدول ۳-۲- ارتفاع تجمعی بارندگی (میلی‌متر)

درصد اختلاف با متوسط ۴۶ ساله	سال آبی		دریای خزر
	سال آبی گذشته	۱۳۹۳-۹۴	
۸/۳	۲۴/۹	۴۵۷	۳۶۶
-۳۵/۶	-۲۹/۹	۲۳۰	۳۲۸
-۵/۱	۱۳/۹	۳۱۹	۲۸۰
-۱۶/۹	-۵/۷	۱۳۳	۱۴۱
-۱۷/۵	-۱۵/۰	۸۵	۱۰۰
-۸/۹	۸/۹	۱۹۵	۱۷۹
-۱۸/۹	-۹/۲	۱۹۷	۲۱۷

ماخذ: شرکت مدیریت منابع آب ایران

۳-۲- تولیدات زراعی^(۲) و باغی

براساس آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۳۹۴ حدود ۹۶/۴ میلیون تن انواع محصولات زراعی و باغی از اراضی و باغات کشور برداشت شد که نسبت به سال قبل ۶/۴ درصد افزایش نشان می‌دهد. از این میزان تولید، ۷۷/۰ میلیون تن (۷۹/۹ درصد) سهم محصولات زراعی بود که در مقایسه با سال زراعی قبل ۴/۰ درصد افزایش داشت. همچنین، تولید محصولات باغی به میزان ۱۹/۴ میلیون تن بود که نسبت به سال قبل ۱۷/۳ درصد افزایش داشت.

۲- سال زراعی ۱۳۹۳-۹۴ از مهر ماه ۱۳۹۳ لغایت شهریور ماه ۱۳۹۴ را شامل می‌گردد و به جهت اختصار، در جداول و نمودارهای مربوطه به جای «سال زراعی ۱۳۹۳-۹۴»، «سال ۱۳۹۴» بیان می‌شود.

براساس آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۳۹۴ مجموع تولید محصولات عمده کشاورزی، شامل محصولات زراعی، باغی، دامی و شیلات حدود ۱۱۰/۵ میلیون تن بود که نسبت به سال قبل از آن ۶/۱ درصد افزایش نشان می‌دهد. بر این اساس و طبق برآوردهای مقدماتی، ارزش افزوده گروه کشاورزی (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۰) در سال ۱۳۹۴ نسبت به سال قبل ۴/۶ درصد افزایش یافت.

جدول ۳-۱- عملکرد تولید محصولات کشاورزی (هزار تن)

سال	نرخ رشد		سهم از کل (درصد)
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
زراعی	۷۴۰۷۲	۷۷۰۳۹	۴/۰
باغی(۱)	۱۶۵۲۰	۱۹۳۷۸	۱۷/۳
دامی	۱۲۶۲۱	۱۳۰۷۷	۳/۶
شیلات	۹۴۷	۹۸۴	۳/۹
جمع کل	۱۰۴۱۶۱	۱۱۰۴۷۸	۶/۱

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی

۱- طبق تقسیم‌بندی جدید وزارت جهاد کشاورزی در سال ۱۳۹۴، تولید محصولات گلخانه‌ای در گروه محصولات باغی لحاظ شده است.

۳-۱- منابع آب

بنا بر گزارش وزارت نیرو، در سال آبی ۱۳۹۳-۹۴^(۱)، حجم بارندگی در کشور ۳۲۴/۷ میلیارد متر مکعب (با میانگین ارتفاع ۱۹۷/۰ میلی‌متر در واحد سطح) بود که نسبت به سال آبی گذشته ۹/۲ درصد و در مقایسه با میانگین بلندمدت (۴۶ ساله) ۱۸/۹ درصد کاهش یافت. در این سال حجم جریان‌های سطحی آب نیز ۴۱/۱ میلیارد متر مکعب برآورد گردید که نسبت به سال آبی گذشته ۳/۷ درصد و نسبت به متوسط بلندمدت ۵۲/۹ درصد کاهش نشان می‌دهد.

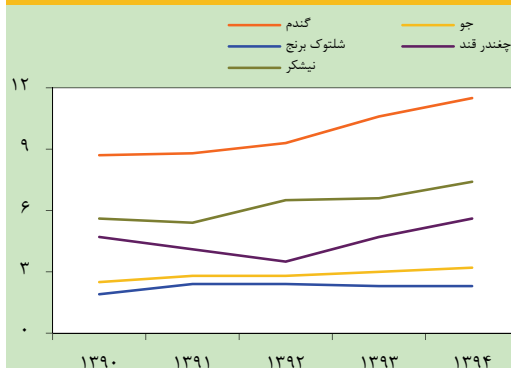
۱- سال آبی ۱۳۹۳-۹۴، نیمه دوم سال ۱۳۹۳ و نیمه اول سال ۱۳۹۴ را شامل می‌شود.

جدول ۳-۳- عملکرد محصولات عمده زراعی و باغی در واحد سطح (۱) (کیلوگرم/هکتار)

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
تولیدات زراعی			
۱۵/۵	۲۰۱۶	۱۷۴۵	گندم
۵/۳	۱۸۱۶	۱۷۲۵	جو
۱/۷	۴۴۳۰	۴۳۵۴	شلتوک برنج
-۱/۰	۷۰۳۳	۷۱۰۱	ذرت دانه‌ای
۱۲/۶	۲۴۴۳	۲۱۷۰	پنبه
۱۴/۹	۸۴۹۸۲	۷۳۹۶۲	نیشکر
۹/۳	۵۳۲۶۰	۴۸۷۲۲	چغندر قند
۳/۷	۱۶۴۳	۱۵۸۵	دانه‌های روغنی
۳۲/۷	۲۳۶۳	۱۷۸۱	توتون و تنباکو
-۲/۷	۷۲۸	۷۴۹	حبوبات
۲/۳	۳۲۰۸۵	۳۱۳۶۰	سیب‌زمینی
۱/۶	۳۸۰۹۵	۳۷۴۹۹	پیاز
تولیدات باغی			
۱۱/۷	۱۷۵۹۷	۱۵۷۵۲	مرکبات
۴/۲	۱۱۴۳۴	۱۰۹۷۸	انگور
-۰/۴	۱۶۶۹۸	۱۶۷۶۹	سیب
۲/۹	۷۷۹	۷۵۷	پسته
۲۲/۲	۳۲۰۰	۲۶۱۹	برگ سبز چای

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی
۱- نسبت ارقام کامل تولید به سطح زیر کشت بارور

نمودار ۳-۱- تولید محصولات عمده زراعی (میلیون تن)

در سال زراعی مورد بررسی، مجموع تولید گروه غلات (گندم، جو، شلتوک برنج و ذرت دانه‌ای) با ۴/۰ درصد افزایش نسبت به سال گذشته به ۱۸/۲ میلیون تن رسید. در این سال تولید گندم و جو به ترتیب با ۸/۹ و ۸/۳ درصد افزایش و تولید ذرت با ۲۹/۶ درصد کاهش نسبت به سال قبل مواجه بود.

جدول ۳-۴- تولید و سطح زیر کشت محصولات عمده زراعی و باغی (۱) (هزار هکتار - هزار تن)

درصد تغییر	۱۳۹۴		۱۳۹۳		
	تولید	سطح زیر کشت	تولید	سطح زیر کشت	
تولیدات زراعی					
۸/۹	۱۱۵۲۲	۵۷۱۶	۱۰۵۷۹	۶۰۶۱	گندم
۸/۳	۳۲۰۲	۱۷۶۳	۲۹۵۵	۱۷۱۳	جو
*	۲۳۴۸	۵۳۰	۲۳۴۷	۵۳۹	شلتوک برنج
-۲۹/۶	۱۱۶۹	۱۶۶	۱۶۵۹	۲۳۴	ذرت دانه‌ای
-۴/۶	۱۷۵	۷۲	۱۸۴	۸۵	پنبه
۱۲/۶	۷۴۰۷	۸۷	۶۵۸۹	۸۹	نیشکر
۱۸/۲	۵۵۹۴	۱۰۵	۴۷۳۱	۹۷	چغندر قند
-۲۴/۵	۲۶۰	۱۵۸	۳۴۴	۲۱۷	دانه‌های روغنی
۲۳/۹	۲۴	۱۰	۱۹	۱۱	توتون و تنباکو
-۱۵/۷	۵۱۹	۷۱۲	۶۱۵	۸۲۲	حبوبات
۳/۰	۵۱۴۱	۱۶۰	۴۹۸۹	۱۵۹	سیب‌زمینی
۱۷/۵	۲۴۲۶	۶۴	۲۰۶۶	۵۵	پیاز
تولیدات باغی					
۱۴/۳	۴۳۴۵	۲۴۷	۳۸۰۰	۲۴۱	مرکبات
۳/۹	۳۱۶۷	۲۷۷	۳۰۵۰	۲۷۸	انگور
۲/۵	۳۴۸۲	۲۰۹	۳۳۹۸	۲۰۳	سیب
۹/۰	۲۶۱	۳۳۵	۲۴۰	۳۱۷	پسته
۲۲/۲	۸۸	۲۸	۷۲	۲۸	برگ سبز چای

۱- ارقام سطح زیر کشت محصولات باغی مربوط به سطح زیر کشت بارور است.

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی

به ۱۳/۵ میلیون تن رسید. در این سال تولید نیشکر و چغندر قند به ترتیب ۵۵/۰ و ۴۱/۶ درصد از تولید محصولات زراعی صنعتی را به خود اختصاص دادند و تولید این محصولات به ترتیب به

در سال ۱۳۹۴، مجموع تولید محصولات زراعی صنعتی^(۱) نسبت به سال زراعی قبل از آن با افزایشی به میزان ۱۳/۴ درصد

۱- شامل پنبه، نیشکر، چغندر قند، دانه‌های روغنی و «توتون و تنباکو» می‌باشد.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۴

۳-۴- خرید تضمینی محصولات عمده کشاورزی

به منظور تشویق کشاورزان به تولید محصولات اساسی کشاورزی، ایجاد تعادل در نظام تولید و حفظ سطح درآمد کشاورزان، دولت همواره طی سال‌های اخیر در خصوص تعیین قیمت خرید تضمینی محصولات کشاورزی و خرید این محصولات اقدام کرده است. در سال زراعی ۹۴-۱۳۹۳، قیمت همه محصولات زراعی مشمول خرید تضمینی در مقایسه با سال زراعی قبل افزایش یافت. بیشترین میزان افزایش قیمت خرید تضمینی مربوط به «چغندر قند» و «چای برگ سبز درجه یک» بود که به ترتیب با ۲۸/۶ و ۲۱/۱ درصد رشد نسبت به سال قبل به ۲۷۰۰ و ۲۱۸۰۰ ریال به ازای هر کیلوگرم رسید.

جدول ۳-۷- قیمت خرید تضمینی محصولات عمده کشاورزی

درصد تغییر	سال			
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	
۱۰/۰	۱۱۵۵۰	۱۰۵۰۰	۸۰۰۰	گندم
۱۷/۹	۹۲۰۰	۷۸۰۰	۴۵۰۰	جو
۱۸/۵	۳۲۰۰۰	۲۷۰۰۰	۲۱۰۰۰	برنج خزر
۲۸/۶	۲۷۰۰	۲۱۰۰	۱۳۵۰	چغندر قند

ماخذ: مصوبات هیات وزیران

۳-۵- یارانه پرداختی

در سال ۱۳۹۴، یارانه پرداختی بابت کالا و خدمات (موضوع ردیف بودجه‌ای ۵۲۰۰۰۰) به میزان ۱۲۷/۰ هزار میلیارد ریال بود. از این مبلغ، معادل ۶۲/۷ هزار میلیارد ریال به کالا و خدمات و فعالیت‌های مرتبط با بخش کشاورزی پرداخت شد که معادل ۴۹/۳ درصد از کل یارانه پرداختی از محل ردیف بودجه‌ای مزبور می‌باشد.

در سال ۱۳۹۴، توزیع کود شیمیایی توسط دولت با کاهش ۳۴/۷ درصدی نسبت به سال گذشته به ۱۴۳۲ هزار تن رسید. در این سال ۹۹۷ تن انواع سموم دفع آفات نباتی و ۵۳/۸ هزار تن انواع بذر نیز در اختیار کشاورزان قرار گرفت که نسبت به سال ۱۳۹۳ به ترتیب ۱۶/۶ درصد کاهش و ۳۵/۳ درصد افزایش نشان می‌دهد. دولت جهت توزیع کود شیمیایی به صورت یارانه‌ای

۷/۴ و ۵/۶ میلیون تن رسید. در میان محصولات زراعی صنعتی، تولید توتون و تنباکو با ۲۳/۹ درصد رشد از بیشترین میزان افزایش در سال مورد بررسی برخوردار بود.

۳-۳- تولیدات دامی و شیلات

براساس آمار وزارت جهاد کشاورزی، مجموع تولید محصولات دامی (گوشت قرمز، گوشت مرغ، شیر خام، تخم‌مرغ و عسل) در سال ۱۳۹۴ حدود ۱۳/۱ میلیون تن بود که نسبت به سال قبل ۳/۶ درصد افزایش یافت.

جدول ۳-۵- تولید محصولات دامی (هزار تن)

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۲/۷	۸۰۶	۷۸۵	گوشت قرمز
۳/۹	۹۱۴۰	۸۸۰۰	شیر خام
۴/۴	۲۱۲۳	۲۰۳۳	گوشت مرغ
۰/۶	۹۳۱	۹۲۵	تخم‌مرغ
-۰/۵	۷۷	۷۸	عسل
۳/۶	۱۳۰۷۷	۱۲۶۲۱	جمع کل

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی

در سال ۱۳۹۴، تولید محصولات شیلات حدود ۹۸۴ هزار تن بود که نسبت به سال قبل ۳/۹ درصد افزایش داشت. ۵۵/۹ و ۳/۳ درصد از محصولات مذکور به ترتیب از آب‌های جنوب و شمال صید شد و ۴۰/۸ درصد از محل آبی‌پروری استحصال گردید. در این سال مقدار ارزش صادرات محصولات مختلف شیلات به ترتیب ۸۲ هزار تن و ۳۴۹ میلیون دلار بود که نسبت به سال قبل به ترتیب ۱۴/۷ و ۱۶/۳ درصد افزایش نشان می‌دهد.

جدول ۳-۶- وضعیت تولید و صادرات شیلات

(ارزش: میلیون دلار) (وزن: هزار تن)

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۳/۹	۹۸۴	۹۴۷	تولید
۲/۶	۵۵۰	۵۳۶	آب‌های جنوب
-۱۷/۷	۳۳	۴۰	آب‌های شمال
۸/۰	۴۰۲	۳۷۲	آبی‌پروری
			صادرات
۱۶/۳	۳۴۹	۳۰۰	ارزش
۱۴/۷	۸۲	۷۲	مقدار

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی، سازمان شیلات ایران

فصل ۳ کشاورزی

آب» ۱۱/۷ هزار میلیارد ریال بود که نسبت به سال قبل ۴۴/۳ درصد کاهش داشت. بدین ترتیب، از مجموع رقم مصوب اعتبارات ملی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصول مزبور در قانون بودجه کل کشور (۳۶/۱ هزار میلیارد ریال)، ۳۲/۵ درصد تحقق یافت.

اعتبارات پرداخت شده بابت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای- ملی فصل «کشاورزی و منابع طبیعی» ۳/۲ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل ۴۴/۳ درصد کاهش داشت. در این سال برنامه ساماندهی اراضی کشاورزی با سهم ۴۵/۶ درصدی، بیشترین سهم از اعتبارات فصل «کشاورزی و منابع طبیعی» را به خود اختصاص داد.

اعتبارات ملی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای توسعه منابع آب در سال ۱۳۹۴ با ۴۴/۳ درصد کاهش نسبت به سال قبل به ۸/۵ هزار میلیارد ریال رسید. برنامه تامین و عرضه آب (شامل طرح‌های مختلف سدسازی، شبکه‌های آبیاری و زهکشی و آبرسانی به شهرها و صنایع در سطح کشور) همانند سال‌های گذشته با ۹۷/۵ درصد سهم، بیشترین سهم از پرداخت‌های عمرانی به امور توسعه آب را به خود اختصاص داد.

در سال ۱۳۹۴ در مجموع مبلغ ۶۰۰ میلیارد ریال اعتبار تخصیص داد و به شرکت خدمات حمایتی کشاورزی پرداخت کرد که نسبت به سال قبل ۷۹/۹ درصد کاهش نشان می‌دهد.

جدول ۳-۸- عملکرد پرداخت یارانه در سال ۱۳۹۴
موضوع ردیف بودجه‌ای ۵۲۰۰۰۰ (میلیارد ریال)

سهم از کل	مبلغ	
۵/۹	۷۴۷۸	یارانه نهاده‌ها و عوامل تولید کشاورزی
۰/۳	۴۳۶	یارانه کالاهای اساسی (۱)
*	۱	پرداخت ضرر و زیان و یارانه سود خریدهای تضمینی محصولات کشاورزی
۰/۴	۵۱۰	کمک زیان شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران
۴۲/۷	۵۴۲۲۶	یارانه نان
۴۹/۳	۶۲۶۵۱	جمع مصارف بخش کشاورزی
۵۰/۷	۶۴۳۳۱/۵	یارانه پرداختی به سایر بخش‌ها
۱۰۰/۰	۱۲۶۹۸۲/۵	کل یارانه پرداختی

ماخذ: وزارت امور اقتصادی و دارایی

۱- شامل یارانه کالاهای اساسی و هزینه‌های کنترل و تنظیم بازار کلیه کالاها و محصولات کشاورزی و دام و شیلات و سایر کالاها، هزینه بازرسی کالا و خدمات، یارانه اصل و سود و جرمیه تسهیلات و مابه‌التفاوت سود و کارمزد، سایر یارانه‌ها از جمله صادراتی و سایر بدهی‌ها و تعهدات دستگاه‌های اجرایی و تامین کالاها و خدمات ضروری می‌باشد.

۳-۶- سرمایه‌گذاری دولت

مطابق آمار وزارت امور اقتصادی و دارایی، در سال ۱۳۹۴ عملکرد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای- ملی دولت برای توسعه «کشاورزی و منابع طبیعی» و «منابع

جدول ۳-۹- عملکرد اعتبارات ملی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای توسعه «کشاورزی و منابع طبیعی» و «منابع آب» (میلیارد ریال)

سال	سهم (درصد)		درصد تغییر	۱۳۹۴	
	۱۳۹۴	۱۳۹۳		مبلغ مصوب	درصد تحقق
کشاورزی و منابع طبیعی	۳۲۲۵/۲	۵۷۹۲/۸	-۴۴/۳	۱۱۴۶۲/۹	۲۸/۱
منابع آب	۸۵۰۹/۷	۱۵۲۹۱/۳	-۴۴/۳	۲۴۶۳۲/۳	۳۴/۵
کل	۱۱۷۳۴/۸	۲۱۰۸۴/۱	-۴۴/۳	۳۶۰۹۵/۲	۳۲/۵

ماخذ: وزارت امور اقتصادی و دارایی و قوانین بودجه سال‌های ۹۴-۱۳۹۳

۳-۷- تسهیلات بانکی

در پایان سال ۱۳۹۴، مانده تسهیلات اعطایی بانک‌ها و موسسات اعتباری به بخش‌های دولتی و غیر دولتی کشاورزی با ۱۲/۹ درصد رشد نسبت به پایان سال قبل به ۶۰۶/۲ هزار میلیارد ریال بالغ شد. از این میزان، سهم بخش غیر دولتی کشاورزی ۹۹/۰ درصد بود.

در پایان سال ۱۳۹۴، مانده تسهیلات اعطایی بانک‌ها و موسسات اعتباری به بخش‌های دولتی و غیر دولتی کشاورزی با

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۴

جدول ۳-۱۰- مانده تسهیلات اعطایی بانکها و موسسات اعتباری به بخش غیر دولتی و دولتی کشاورزی (۱)

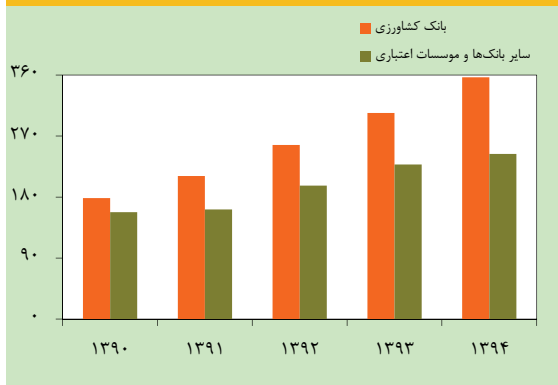
سهم (درصد)		درصد تغییر	پایان سال		
۱۳۹۴	۱۳۹۳		۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۹۹/۰	۹۹/۱	۱۲/۸	۶۰۰/۳	۵۳۲/۱	بخش غیر دولتی
۵۸/۸	۵۶/۶	۱۷/۳	۳۵۶/۶	۳۰۴/۱	بانک کشاورزی
۴۰/۲	۴۲/۵	۶/۸	۲۴۳/۶	۲۲۸/۱	سایر بانکها و موسسات اعتباری
۱/۰	۰/۹	۲۱/۳	۵/۹	۴/۹	بخش دولتی
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۲/۹	۶۰۶/۲	۵۳۷/۰	جمع کل

۱- بدون احتساب سود و درآمد های آتی می باشد.

در قالب تسهیلات غیر تکلیفی و ۱۲/۰ درصد در قالب تسهیلات تکلیفی و «وجوه اداره شده و قراردادهای» پرداخت شد.

ترکیب تسهیلات پرداختی بانک کشاورزی برحسب عقود اسلامی در سال ۱۳۹۴ نشان دهنده سهم بالای عقد مشارکت مدنی در میان سایر عقود است. در این سال حدود ۱۷۹/۷ هزار میلیارد ریال تسهیلات در قالب عقد مشارکت مدنی پرداخت شد که ۶۴/۰ درصد از کل تسهیلات را به خود اختصاص داد و نسبت به مبلغ تسهیلات پرداختی در سال قبل ۳۲/۰ درصد افزایش نشان می دهد.

نمودار ۳-۲- مانده تسهیلات اعطایی بانکها به بخش غیر دولتی کشاورزی (هزار میلیارد ریال)

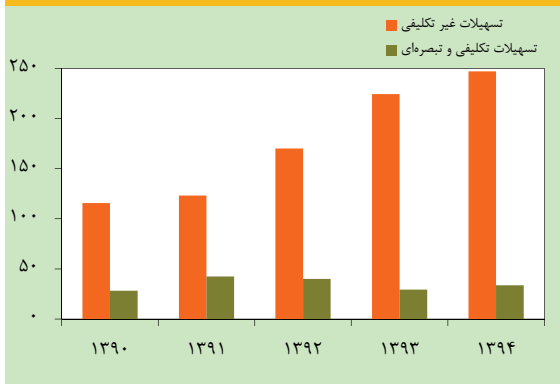

در پایان سال ۱۳۹۴، مانده تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی به بخش غیر دولتی کشاورزی به ۳۵۶/۶ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با سال قبل ۱۷/۳ درصد افزایش داشت.

در سال مورد بررسی، سهم بانک کشاورزی از کل مانده تسهیلات اعطایی به بخش دولتی و غیر دولتی کشاورزی ۵۸/۹ درصد بود که در مقایسه با سهم مزبور در سال ۱۳۹۳، ۲/۲ واحد درصد افزایش داشت.

بانک کشاورزی در سال ۱۳۹۴ در مجموع حدود ۲۸۰/۸ هزار میلیارد ریال در قالب تسهیلات غیر تکلیفی، تکلیفی و «وجوه اداره شده و قراردادهای» پرداخت نمود که ۱۰/۷ درصد نسبت به سال قبل افزایش یافت. از کل تسهیلات پرداختی توسط بانک کشاورزی ۸۸/۰ درصد (۲۴۷/۱ هزار میلیارد ریال)

نمودار ۳-۳- تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی (هزار میلیارد ریال)

بررسی ترکیب تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی از نظر نوع مصرف نشان می دهد که پرداخت های بانک مزبور بابت فعالیت «زراعت و باغداری» بالاترین سهم (۳۱/۷ درصد) از کل تسهیلات را به خود اختصاص داد و با ۷/۰ درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۸۸/۹ هزار میلیارد ریال رسید.

فصل ۳ کشاورزی

اعطایی بانک کشاورزی را به خود اختصاص داد. در مقابل، تسهیلات با دوره بازپرداخت کوتاه‌مدت بیشترین سهم (۷۸/۳ درصد) را داشته است.

بررسی تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی برحسب مدت زمان بازپرداخت نشان می‌دهد که تسهیلات اعطایی بلندمدت با ۴۶/۷ درصد کاهش، سهم محدود ۲/۸ درصدی از کل تسهیلات

جدول ۳-۱۱- تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی برحسب مدت زمان بازپرداخت

(هزار میلیارد ریال)

سهم(درصد)	سال		درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۳	۱۳۹۴		۱۳۹۳	۱۳۹۴	
۷۸/۳	۶۸/۳	۲۷/۰	۲۱۹/۹	۱۷۳/۲	کوتاه‌مدت	
۱۸/۹	۲۵/۹	-۱۹/۴	۵۳/۰	۶۵/۷	میان‌مدت	
۲/۸	۵/۸	-۴۶/۷	۷/۹	۱۴/۸	بلندمدت	
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰/۷	۲۸۰/۸	۲۵۳/۷	کل	

ماخذ: بانک کشاورزی

تأمین می‌شود، به طوری‌که سهم یارانه‌های دولتی از کل غرامت پرداختی در سال زراعی ۹۴-۱۳۹۳ حدود ۷۳/۴ درصد بود و تنها ۲۶/۶ درصد از محل حق بیمه دریافتی از کشاورزان تأمین شد. با توجه به عدم ایفای به موقع تعهدات دولت در خسارت پرداختی، بانک کشاورزی طی سال‌های گذشته همواره نسبت به تأمین کسری صندوق بیمه کشاورزی اقدام کرده است.

۳-۸- بیمه محصولات کشاورزی

مجموع خسارت پرداختی توسط صندوق بیمه کشاورزی به فعالیت‌های مختلف بخش کشاورزی در سال زراعی ۹۴-۱۳۹۳ حدود ۱۱/۸ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال زراعی قبل ۳۳/۵ درصد افزایش یافت.

با توجه به ماهیت زیان‌ده بودن این صندوق، همواره بخش عمده‌ای از غرامت پرداختی از محل یارانه‌های دولتی

جدول ۳-۱۲- عملکرد صندوق بیمه کشاورزی

خسارت پرداختی(میلیارد ریال)	سطح بیمه شده		درصد تغییر	سطح بیمه شده		
	۱۳۹۳	۱۳۹۴		۱۳۹۳	۱۳۹۴	
۸۷/۱	۴۳۴۸	۲۳۲۵	-۹/۲	۳۵۳۳	۲۸۸۹	زراعت(هزار هکتار)
۳۳/۶	۵۸۶۴	۴۳۸۸	۶/۲	۵۸۵	۵۵۱	باغات(هزار هکتار)
۱۶/۹	۸۷۲	۷۴۶	۶/۴	۹۵۴۲	۸۹۶۹	دام(هزار واحد دامی)
-۴۵/۵	۷۵۱	۱۳۷۶	-۱۴/۷	۸۳۲	۹۷۶	طیور(میلیون قطعه)
-۵۱/۵	۱۱	۲۲	۴۲/۶	۶۴۱۰۳	۴۴۹۵۸	آبزیان(هزار متر مربع)
-۹۲/۴	۱	۱۵	-۸/۶	۲۸۳۷	۳۱۰۵	منابع طبیعی(هزار هکتار)
۳۳/۵	۱۱۸۴۷	۸۸۷۱	-	-	-	جمع کل

ماخذ: صندوق بیمه کشاورزی

اراضی تحت پوشش نسبت به سال قبل ۷/۳ درصد کاهش داشت. صندوق بیمه کشاورزی بابت خسارات وارده به اراضی زراعی و باغی تحت پوشش بیمه ۱۰/۲ هزار میلیارد ریال غرامت پرداخت کرد که در مقایسه با سال قبل ۵۲/۱ درصد افزایش نشان می‌دهد.

براساس گزارش صندوق بیمه کشاورزی، در سال زراعی ۹۴-۱۳۹۳، حدود ۴/۱ میلیون هکتار از اراضی زیر کشت بیش از ۶۰ محصول زراعی و باغی در برابر زیان‌های ناشی از عوامل قهری و طبیعی تحت پوشش بیمه این صندوق قرار گرفت. وسعت

جدول ۳-۱۳- اراضی زراعی و باغی بیمه شده و خسارت پرداخت شده به کشاورزان

سهم (درصد)	درصد تغییر	خسارت پرداختی (میلیارد ریال)		سهم (درصد)	درصد تغییر	سطح اراضی بیمه شده (هزار هکتار)		
		۱۳۹۴	۱۳۹۳			۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۳۱/۲	۹۲/۲	۳۱۹۰	۱۶۶۰	۶۴/۶	-۸/۶	۲۶۵۸	۲۹۰۷	گندم
۴/۹	۳۲۶/۴	۵۰۵	۱۱۸	۳/۱	-۱۱/۱	۱۲۹	۱۴۶	برنج
۳/۸	۶۴/۹	۳۹۳	۲۳۸	۱۰/۲	-۱۰/۳	۴۲۰	۴۶۸	جو
۰/۱	-۴۹/۷	۱۳	۲۶	۱/۰	-۷/۶	۳۹	۴۲	چغندر قند
۰/۳	-۱۴/۶	۲۶	۳۱	۰/۶	-۴۲/۲	۲۴	۴۲	کلزا
۹/۸	۵۶/۷	۱۰۰۵	۶۴۱	۲/۸	۴/۲	۱۱۴	۱۰۹	پسته
۴۹/۷	۲۷/۱	۵۰۸۰	۳۹۹۸	۱۷/۸	۱/۲	۷۳۳	۷۲۵	سایر
۱۰۰/۰	۵۲/۱	۱۰۲۱۳	۶۷۱۳	۱۰۰/۰	-۷/۳	۴۱۱۸	۴۴۴۰	جمع

ماخذ: صندوق بیمه کشاورزی

اتحادیه‌ها نیز به ۴۱۳۵ فقره رسید که در مقایسه با سال قبل به ترتیب ۱/۷ و ۹/۹ درصد افزایش نشان می‌دهد.

در سال مورد بررسی، شبکه تعاونی‌های روستایی حدود ۳/۲ میلیون تن انواع محصولات کشاورزی را با قیمت‌های توافقی خریداری کردند که در مقایسه با عملکرد سال قبل با ۱۹/۲ درصد افزایش مواجه بود. در این سال ۸۱/۴ هزار تن انواع محصولات کشاورزی به صورت تضمینی توسط تعاونی‌ها خریداری شد.

۳-۱۰- بازرگانی خارجی در بخش کشاورزی

۳-۱۰-۱- صادرات

براساس آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۳۹۴ مقدار ۵/۱ میلیون تن انواع کالای کشاورزی به ارزش ۶/۰ میلیارد دلار به خارج از کشور صادر شد که نسبت به سال قبل از آن به لحاظ وزن ۸/۳ درصد و به لحاظ ارزش ۱۰/۷ درصد کاهش یافت. در این سال صادرات کالاهای کشاورزی ۶/۵ درصد از وزن و ۱۶/۹ درصد از ارزش کل صادرات گمرکی کشور را به خود اختصاص داد.

در سال مورد بررسی، گروه محصولات زراعی به لحاظ وزن ۵۵/۴ درصد از کل صادرات کشاورزی را شامل می‌شد، لیکن گروه محصولات باغی علی‌رغم سهم وزنی ۱۸/۱ درصدی، معادل ۳۷/۳ درصد از ارزش صادرات کشاورزی را به خود اختصاص داد.

۳-۹- عملکرد شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی روستایی،

زنان و کشاورزی

براساس گزارش سازمان مرکزی تعاون روستایی، در پایان سال ۱۳۹۴ تعداد شرکت‌های تعاونی روستایی، زنان و کشاورزی در کشور به ۴۹۸۶ شرکت رسید. تا پایان این سال شرکت‌های مزبور ۵/۵ میلیون نفر از روستاییان را تحت پوشش خود قرار دادند که البته از نظر تعداد شرکت و تعداد اعضا در مقایسه با پایان سال قبل به ترتیب ۲/۵ درصد کاهش و ۰/۵ درصد افزایش یافت.

جدول ۳-۱۴- وضعیت شرکت‌ها و اتحادیه‌های

تعاونی روستایی، زنان و کشاورزی

درصد تغییر	پایان سال		
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
			شرکت‌ها
			تعداد
-۲/۵	۴۹۸۶	۵۱۱۳	تعداد اعضا (هزار نفر)
۰/۵	۵۴۹۳	۵۴۶۵	میزان سرمایه (میلیارد ریال)
۲۱/۶	۴۴۶۶	۳۶۷۵	
			اتحادیه‌ها
			تعداد
۱/۷	۴۱۶	۴۰۹	تعداد شرکت‌های عضو
۹/۹	۴۱۳۵	۳۷۶۴	میزان سرمایه (میلیارد ریال)
۸/۲	۱۰۰۰	۹۲۴	

ماخذ: سازمان مرکزی تعاون روستایی

در پایان سال ۱۳۹۴، تعداد اتحادیه‌های تعاونی روستایی شهرستان و کشاورزی به ۴۱۶ و تعداد شرکت‌های عضو این

(ارزش: میلیون دلار) **جدول ۳-۱۵- صادرات محصولات کشاورزی** (وزن: هزار تن)

درصد تغییر	۱۳۹۴		۱۳۹۳		
	ارزش	وزن	ارزش	وزن	
۹/۲	-۱/۴	۲۳۴	۶۱۱	۲۱۵	دام و طیور(۱)
۲۹/۲	۱۳/۶	۷۷	۲۳۰	۵۹	شیلات
-۷/۷	-۱۱/۱	۲۸۰۹	۱۰۹۲	۳۰۴۴	محصولات زراعی(۲)
-۱۵/۶	-۱۹/۶	۹۱۷	۲۲۴۲	۱۰۸۶	محصولات باغی
-۸/۱	-۳/۲	۱۰۳۲	۱۸۴۰	۱۱۲۳	فراورده‌های غذایی
-۸/۳	-۱۰/۷	۵۰۶۹	۶۰۱۷	۵۵۲۸	کل صادرات کشاورزی
-۰/۲	-۱/۵	۶/۵	۱۶/۹	۶/۸	سهم بخش کشاورزی از کل صادرات غیر نفتی(۳)

۱- شامل اقلام صادرات داروهای دامپزشکی نیز می‌باشد.
 ۲- شامل محصولات جنگل و مرتع نیز می‌باشد.
 ۳- تغییرات برحسب واحد درصد می‌باشد.

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی
 ۲- شامل محصولات جنگل و مرتع نیز می‌باشد.

۳-۱۰-۲- واردات

درصد از وزن کل کالاهای وارداتی به کشور را تشکیل می‌دهد. میانگین ارزش هر تن کالای کشاورزی وارداتی ۴۹۵ دلار بود که نسبت به رقم مشابه سال گذشته ۸/۷ درصد کاهش داشت. واردات گندم در سال ۱۳۹۴ معادل ۳/۳ میلیون تن بود که در مقایسه با سال قبل از آن ۵۴/۲ درصد کاهش یافت.

مطابق آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۳۹۴ حدود ۱۸/۸ میلیون تن محصولات مختلف کشاورزی به ارزش ۹/۳ میلیارد دلار وارد کشور شد که در مقایسه با سال قبل از نظر وزن ۱۷/۳ درصد و از نظر ارزش ۲۴/۵ درصد کاهش نشان می‌دهد. واردات کالاهای مذکور ۲۲/۴ درصد از ارزش و ۵۳/۳

(ارزش: میلیون دلار) **جدول ۳-۱۶- واردات محصولات کشاورزی** (وزن: هزار تن)

درصد تغییر	۱۳۹۴		۱۳۹۳		
	ارزش	وزن	ارزش	وزن	
۹/۰	-۳/۷	۱۱۷	۵۲۷	۱۰۸	دام و طیور(۱)
-۶/۹	-۱۱/۹	۵۸	۱۴۷	۶۲	شیلات
-۱۸/۶	-۳۰/۲	۱۵۹۳۶	۵۹۱۱	۱۹۵۸۶	محصولات زراعی(۲)
۳۸/۹	۱۶/۱	۷۷۶	۸۲۴	۵۵۹	محصولات باغی
-۲۰/۸	-۲۱/۷	۱۸۶۳	۱۸۷۶	۲۳۵۴	فراورده‌های غذایی
-۱۷/۳	-۲۴/۵	۱۸۷۵۱	۹۲۸۵	۲۲۶۶۹	کل واردات کشاورزی
۰/۶	-۰/۶	۵۳/۳	۲۲/۴	۵۲/۷	سهم بخش کشاورزی از کل واردات(۳)

۱- شامل اقلام واردات داروهای دامپزشکی نیز می‌باشد.
 ۲- شامل محصولات جنگل و مرتع نیز می‌باشد.
 ۳- تغییرات برحسب واحد درصد می‌باشد.

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی
 ۲- شامل محصولات جنگل و مرتع نیز می‌باشد.

متوسط ارزش هر تن محصول صادراتی بخش کشاورزی در سال ۱۳۹۴ با ۲/۷ درصد کاهش به ۱۱۸۷ دلار رسید. با توجه به ترکیب واردات و صادرات بخش کشاورزی، رابطه مبادله این بخش از ۲/۲ در سال ۱۳۹۳ با افزایش ۶/۶ درصدی به ۲/۴ در سال ۱۳۹۴ رسید.

تحوالات بخش کشاورزی در حوزه تولید و تجارت خارجی کشاورزی سبب شد که کسری تراز بازرگانی این بخش با ۴۱/۱ درصد کاهش نسبت به سال قبل به ۳/۳ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۴ برسد.

(دلار/تن) **جدول ۳-۱۸- وضعیت رابطه مبادله بخش کشاورزی**

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
-۲/۷	۱۱۸۷	۱۲۱۹	متوسط ارزش صادراتی
-۸/۷	۴۹۵	۵۴۲	متوسط ارزش وارداتی
۶/۶	۲/۴	۲/۲	رابطه مبادله

(میلیون دلار) **جدول ۳-۱۷- تراز بازرگانی^(۱) محصولات کشاورزی**

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
-۲۴/۵	۹۲۸۵	۱۲۲۹۱	واردات
-۱۰/۷	۶۰۱۷	۶۷۴۰	صادرات
-۴۱/۱	۳۲۶۸	۵۵۵۱	کسری تراز بازرگانی

۱- براساس طبقه‌بندی و آمار وزارت جهاد کشاورزی می‌باشد.